

Drev øvelser og la ned våpen:

CIA-beredskapskapen hadde grupper i hele Norge

Den hemmelige, militære beredskapsorganisasjon som ble opprettet i Norge i slutten av førte-åra med hjelp og midler fra amerikansk etterretningsvesen (fra 18. september 1947 var det CIA, fra 1945 til september 1947 SSU og CIG) var landsomfattende og opererte ved siden av det norske forsvaret med våpenlagre forskjellige steder i hele Norge.

Kostnadene ved driften av denne organisasjonen ble i stor utstrekning dekket av amerikanske midler som etter 1947 ble administrert av CIA.

Daværende forsvarsminister Jens Christian Hauge deltok i det løpende arbeidet i beredskapsorganisasjonen som ble administrert under dekke av Forsvarets stab, der de fleste av de impliserte står oppført med tjenestested.

Ved den amerikanske ambassaden var det stasjonert egne tjenestemenn med ansvar for denne amerikanske virksomheten i Norge. Men dessuten var det i Norge stasjonert amerikanere uten tilknytning til ambassaden som drev med denne beredskapsvirksomheten.



Halvor Elvik

VÅPEN OVER HELE NORGE

Som opplyst i gårsdagens avis, ble det i 1973 funnet et våpenlager i Urdalen i Lund i Rogaland. Dette lageret var en del av den hemmelige beredskapsoppsetningen. Slike lagere fantes over hele Norge, og flere av dem er funnet tilfeldig av turgåere og andre som nærmest har snublet over dem.

Eksempler på dette er at det i 1953 ble funnet et slikt lager ved Nisterud stasjon på Sørlandsbanen i Gjerpen. I Dagbladet for 6. juli 1953 heter det:

«Lagerplassen var en fjellhule, og ved åpningen var det satt opp en tørrmur.

Lensmannen rykket øyeblikkelig ut, og stor var overraskelsen da man oppdaget at hulen skjulte et helt billass med moderne engelske våpen, anti-tankskyts, proviant og skismøring».

Også i dette tilfellet antok man at det var et «gjenglemt depot fra krigens dager».

STARTET FØR NATO

Opprettelsen av denne hemmelige militære oppsetningen startet noen år etter krigen, trolig rundt 1947 og 1948. Det begynte som et samarbeid mellom Norge, Storbritannia og USA, der britene etter hvert fikk mindre innflytelse mens amerikanernes innflytelse økte.

Tre-lands-samarbeidet begynte altså før Norge gikk inn i NATO i 1949.

Dagbladet var i går i kontakt med flere innpliserte i oppsetningen. Den militære historien til en av dem er typisk:

Han ble dimittert etter krigstjeneste i 1945. I 1948, «samme høst som Berlin-krisen, husker jeg», ble han på ny aktiv og var tilknyttet forsvarstabs inntil han avsluttet sin militære tjeneste med major grad, og gikk helt over i sivil yrke igjen i årsskiftet 1966—1967.

ERFARNE FOLK

Beredskapsorganisasjonen ble grunnlagt på erfaringer fra militærtjeneste eller aktivt motstandsarbeid under krigen.

En rekke av dem er i dag kjente navn i norsk samfunns- og bedriftsliv.

Ved re-aktiviseringen ble de organisert i grupper på fem. Hele organisasjonen ble bygd opp etter celle-prinsippet. Medlemmene i en gruppe kjente bare medlemmene i sin egen gruppe, og fikk ikke opplysninger om andre grupper.

En slik gruppe ble utkalt på øvelse sammen og fikk trening i sine forskjellige funksjoner

som sabotasje, etterretning, samband osv. Gruppene var på øvelse enkeltvis.

Etter hvert ble gruppene utstyrt med egne, hemmelige beredskapslagre av våpen og utstyr av den typen som ble funnet i Urdalen i Rogaland. Det var nytt utstyr som ble lagt ned, men i noen tilfeller ble det benyttet gjemmedsteder som var kjent fra krigens dager.

COLBY TIL DEKKET BORD

Da den seinere CIA-sjefen William Colby kom som diplomat til den amerikanske ambassaden i Stockholm i 1951, var den norske organisasjonen allerede opprettet og i aktivitet. Det foregikk øvelser og trening av de hemmelige gruppene, og William Colby gikk inn i det arbeidet som lå under hans stilling ved ambassaden i Stockholm.

Disse opplysningene viser at det trolig både er riktig og var helt naturlig den gang at han skulle møte sjefen for den norske etterretningsstaben, daværende oberst Vilhelm Evang. Evang har benektet at noe slikt møte har funnet sted,

mens Colby fastholder sine opplysninger som han på forhånd har klarert med CIA.

ER OPPSETNINGEN AVVIKLET?

Det er ikke kjent om denne beredskapsorganisasjonen fortsatt opererer eller om den er avviklet. De våpenlagre som ble opprettet, tok sikte på å kunne få lang lagring. Våpnene ble lagt ned hermetisk for å stå imot rustangrep o.l.

Det var i går ikke noen kommentar til lysningene fra ansvartisk hold i Forsvarets mentet. Både forsvarer Rolf Hansen og statsminister Johan Jørgen Hols seg i Brussel i en svarsministermøtet i Statssekretær Johan Holst opplyser til Dagbladet at han har fått vite om ting i går via uoffisielle kilder. På den bakgrunn kan man si:

— Dette er helt meg.

I gårsdagens referanse opprettelsesåret for feil oppgitt til å være